

Stuart Turton: Evelyinin seitsemän kuolemaa
Suom. Jaakko Kankaanpää
494 s.
2020, Otava

Stuart Turtonin esikoisromaani *Evelyinin seitsemän kuolemaa* on murhamysteeri, jossa suurinta mysteeriä, sielunvaellusta ei koskaan selitetä. Jos lukijaa ei häiritse se, että kirjan henkilöt on suljettu viideksisadaksi sivuksi englantilaiseen kartanoon kuin johonkin tilapäishelvettiin, hänellä on käsissään erittäin tuhti annos brittiläistä mukavuusdekkaria.

Evelyinin seitsemän kuolemaa

muistuttaa tietokonepeliä, jossa juonen sijaan käytettävissä on kahdeksan henkilöahmoa murhamysteerin tutkimiseen. Jokainen pelikierros päättyy siihen, että näkökulmahahmo kuolee tai nukahtaa, ja seuraava kierros alkaa uudessa kehossa, mutta samasta aamusta kuin edelliset kierrokset. Pelin vaikeutta lisää se, että murhaaja voi hänkin siirtyä kenen tahansa ruumiiseen vältelläkseen etsijäänsä. Jokaisella isäntäruumiilla on – pelin logiikkaa tukien – erilaiset ominaisuudet murhan tutkimiseen ja suorittamiseen.

Scifistä tutun aikaluuppi-idean käyttäminen dekkariin on niin erinomainen keksintö, että voi vain ihmetellä miksei sitä ole tehty aiemmin. Muunlaisia mysteerejä aikaluuppiin on kyllä sovitettu aiemminkin ja aina ne tuntuvat samaistavan syklisen ajan siihen hengelliseen välitilaan, jossa ihmisen olisi kohdattava pahimmat rikoksensa.

"Olen mies kiirastulessa, sokea synneille, jotka ovat tuoneet minut tänne", toteaa kertoja aloittaessaan anonyymien kamppailunsa romaanin maailmassa. Tarinan aloitus on yhtä avoin kuin tietokonepelissä. Päähenkilö ei tiedä mitään itsestään tai ympäristöstään, mutta saa kompassin ja vihjeitä kasvottomalta muukalaiselta. Kartanoon päästyään hän siirtyy uusien henkilöiden nahkoihin, tosin kehojen alkuperäiset sielut yrittävät nekin määrätä kehostaan.

Sielun vierailu toisen ihmisen ruumiissa antaisi paljon mahdollisuuksia tilannekomiikkaan, myös erotiikkaan, mutta romaani on tältä osin kuivakkaan puritaaninen kauhutarina. Kohtaukset, joissa kertoja tutustuu intiimisti isäntäruumiiseen ja tämän läheisiin, huokuvat hyytävää pakokauhua. Niissä kirja on parhaimmillaan mysteeritunnelman nostattajana.

Romaanin alkuperäinen brittikustantaja kuvailee Turtonin teosta (alunp. 2018) yhdistelmäksi **Agatha Christietä**, *Gosford Park* -tv-sarjaa ja *Inception*-elokuva. Itse sanoisin, että kirja nojaa vahvasti *Gosford Parkin* tapaiseen ylelliseen kartanoromantiikkaan. Tällaiselle mukavuusdekkarille eli 'cozy mystery' -tarinalle on ilmeisen kasvava lukijakunta, joka viihtyy puzzlemaisen juonen parissa, muttei pidä nykydekkareiden tolkkuttomasta väkivallasta. Itsekin kuulun tähän ryhmään.

Romaanin huolella pohjustettu näkökulmatekniikka on vaikuttavan yksityiskohtainen työnäyte esikoiskirjailijalta. Mutta dekkaristina Turton on liiankin yritteliäs yllättämään lukijan sillä, kenen sielu piileksii kenenkin ruumiissa ja millaisin kätkeyin motiivein.

Jo puolivälissä kirjaa olin aivan sekaisin, mitä lukijana oli kohtuullista olettaa kenenkin olevan ja mihin pyrkivän. Pelimäinen konsepti toi mieleen viime vuoden erikoisimman dekkarielokuvan, *Veitset esiin* (2019). Siinäkin juoni oli toissijainen verrattuna siihen, miten laaja ja moraaliton henkilögalleria saatiin esiteltyä dekkarijuonen avulla.

Tällaista metafyyssistä dekkaria lähestyisin enemmän pelin keinoin kuin ylipitkänä opinnäytteenä tekijänsä genretuntemuksesta.

Markku Soikkeli

Arvostelu on tehty *Portti*-lehteen 3/2020